

DIE JAHRESZEITEN

22 EN 23
NOVEMBER
2008

KAARTVERKOOP *MUSA CANTATI*

Wij vragen alle leden actief deel te nemen aan de kaartverkoop, zodat we net als vorig jaar de kerk vol zullen krijgen. Wanneer elk lid 5 kaarten verkoopt, krijgen we de kerk mooi vol. De prijs is € 10,- per kaart.

Kleine strooiflyers en posters zijn in de maak.

LOGEERADRESSEN 21, 22 EN 23 NOVEMBER

Bij deze willen we nogmaals een oproep doen voor enkele slaapplekken voor de orkestleden van de concerten in november.

We komen op dit moment zeker nog 5 slaapplekken tekort. Het is de bedoeling dat de orkestleden zoveel mogelijk een aparte slaapplek krijgen. De orkestleden zijn veelal onbekenden van elkaar, dus kunnen ze niet met twee man in een tweepersoonsbed liggen. Dringend verzoeken wij u om nog enkele plekken aan ons door te geven, zodat we deze mensen een goed onderkomen kunnen bieden. Bij voorbaat dank.

REPETITIES OM 19.00 UUR

Chris zal in de maand maart wekelijks om 19.00 uur beginnen met alle mannenstemmen, om te werken aan de Alt Rhapsodie. Daarna zal weer het onderstaand schema gevolgd worden voor de aparte partijen als extra voorbereiding op *MUSA CANTATI*

De rest van het koor begint om 19.30 uur.

7 april	alten
14 april	tenoren
21 april	bassen
28 april	sopranen

Op zondagmiddag 18 mei om 14.00 uur zal er een extra repetitie zijn waarin het gehele programma van *MUSA CANTATI* gerepeteerd zal worden. Hierbij zal ook Nicolette Dekker(alt) aanwezig zijn.

PROGRAMMA *MUSA CANTATI*

Alta Trinita Beata (anoniem, 15^e eeuw)

1. Bach: Jesu, meine Freude (kwartet)
2. Brahms, koor acapella: (Op. 42 en 62)
  - a. Abendständchen
  - b. Rosmarin
  - c. Waldesnacht
  - d. Dein Herzlein mild
  - e. Es geht ein Wehen
3. Bach: Unter deinem Schirmen (kwintet)
4. Haydn, delen uit Die Jahreszeiten, met orgel:
  - a. Komm, holder Lenz
  - b. Sei uns gnädig, milder Himmel
  - c. Ewiger, mächtiger, gütiger Gott!
  - d. Ach, das Ungewitter naht
  - e. Die düstren Wolken trennen sich
  - f. Juchhe, juchhe! Der Wein ist da
  - g. Knurre, schnurre, Rädchen
5. Bach: Weg mit allen Schätzen
6. Brahms: Alt Rhapsodie (Op.53) (mannenkoor met altsolo en orgel)
7. Bach: Weicht ihr trauer Geister (kwartet)

(Wijzigingen voorbehouden)

MEDEDELINGEN

- De deelname aan Verrassend Stadskanaal op 14 juni gaat **niet** door in verband met het programma.

-We willen nog even iedereen er aan herinneren om zich op te geven als logeerafres voor de orkestleden tijdens de dagen van de concerten in november. Het gaat dan om 3 dagen en twee nachten, van 21 tot en met 23 november 2008.

- Door persoonlijke omstandigheden hebben helaas de volgende deelnemers hun lidmaatschap afgelopen maand moeten beëindigen: Bien Dijkstra, Albert Winkel, Max Lamberts en Ingrid de Boer.

- Op Palmzondag 16 maart om 16.00 uur zingt het Kamerkoor "Bel Canto" passiemuziek van Heinrich Fidelis Müller in de Rooms Katholieke kerk, Poststraat te Stadskanaal. Het geheel staat onder leiding van Bouko Tiggelaar. Kaarten kosten € 10,- en zijn verkrijgbaar bij Ieke van der Wal, koordid van ons projectkoor, telefoon 0599-620169

Alt Rhapsody

Toen Brahms als jongeman om de kost te verdienen piano speelde in kroegen en bordelen in Hamburg, ging hem dat zo gemakkelijk af, dat hij onderwijl dichtbundels zat te lezen.

Daar ontdekte hij zijn gevoel voor poëzie en sterke teksten, hetgeen in zijn gehele werk terug te zien is. De oorzaak van het componeren van de Altrhapsodie is te vinden in zijn karakter, de aanleiding in de verloving van iemand waar hij verliefd op was. Brahms had als romanticus sterke emoties en hoewel hij vond dat je die eigenlijk moest onderdrukken of er vanaf te zien te komen, lukte dat regelmatig niet. De gebeurtenissen die leidden tot het ontstaan van de Altrhapsodie zijn als volgt:

Brahms werd geboren in Hamburg, op 7 mei 1833. In het begin van zijn carrière als pianist en componist kwam hij in contact met Robert en Clara Schumann, componist en pianiste. Robert zag in hem iets groots en schreef dat in een artikel: "Neue Bahnen" en publiceerde dat in een gezaghebbend blad. De Schumanns namen Johannes onder hun hoede en Robert speelde mentor over hem. Korte tijd later deed Schumann een zelfmoordpoging door in de Rijn te springen. Hij werd eruit gehaald, was zijn verstand kwijt en stierf twee jaar later in een inrichting. Johannes bleef levenslang bevriend met Clara en bezocht het gezin (acht kinderen) regelmatig voor langere tijd. Ook ging hij vaak met Clara op reis. De exacte aard van de verhouding met Clara is nooit duidelijk geworden. Johannes had een lichtontvlambaar hart, maar deed daar niet zo veel mee. Hij had een tijdje verkering, maar maakte dat uit, naar zijn zeggen omdat hij geen knellende banden kon verdragen. Tussendoor was hij dus wel regelmatig verliefd en op een gegeven moment op een van de dochters van Clara: Julie. Het arme kind wist van niets en zag Brahms slechts als een lieve oom. Ze kreeg verkering en verloofde zich met een ander, niet wetend dat Brahms hierdoor volkomen ontgoocheld was. Brahms had een groot talent voor zelfmedelijden en wilde zijn verdriet wegschrijven in een muzikaal werk. Hij kiest daarvoor een gedicht van Goethe: Harzreise im Winter van Johann Wolfgang von Goethe. Goethe schreef dit tijdens een van zijn reizen door de Harz, toen een onherbergzaam gebied in Midden-Duitsland. Door de kale rotsen (meer dan 1100 meter hoog) en de uitgestrekte wouden ontstaat een beklemmende sfeer en voel je je heel nietig en eenzaam en verlaten. En die gevoelens worden nog versterkt als je in de winter gaat, zoals Goethe een keer deed.

Je kunt natuurlijk gaan omschrijven wat je ziet, maar Goethe schrijft bijna uitsluitend over de gevoelens die hij krijgt in die woestenij. In het begin heeft hij het nog even over de gieren die er rondvliegen, maar dan als middel om aan te geven hoe hij zijn vers wil laten klinken:

WEM GEIER GLEICH SCHWEBE MEIN LIED+
Dan zegt hij: "er is een God die voor iedereen een pad heeft uitgestippeld, VORGEZEICHNET
En de gelukkige gaat daar vlot overheen: RASCH
ZUM FREUDIGEN ZIELE. Er zijn ook anderen:

WEM ABER UNGLUCK DAS HERZ
ZUSAMMENZOG!

ER STRAUBT VERGEBENS SICH GEGEN DIE
SCHRANKEN etc.

En plotseling heeft hij een hoofdpersoon bedacht die hij daar ziet lopen. Het pad verliest zich in de bosjes en de struiken sluiten zich achter hem, alsof hij er nooit geweest is. En het gras?

DAS GRAS STEHT WIEDER AUF, DIE ODE
VERSCHLINGT IHN.

ACH WER HEILET DIE SCHMERZEN

en dan vindt hij het zo zielig, dat hij haast vanzelfsprekend een smeekbede begint aan de VATER DER LIEBE: IST AUF DEINEM PSALTER EIN TON SEINEM OHRE VERNEHMLICH, SO ERQUICKE SEIN HERZ. Dus: Vader van de Liefde, zit er op dat snaarinstrument van je nou niet EEN toon die hij op kan vangen, zodat hij weer gelukkig wordt. Dat gaat dan nog een hele tijd door, prachtig, maar voor ons nu niet van belang.

Brahms is zoals gezegd diep ontgoocheld, kiest dit gedicht en zoekt het gedeelte op dat het beste past bij zijn gevoelens van dat moment. Vandaar dat hij midden in het gedicht begint bij ~~W~~Aber abseits wer ist ~~er~~, wat eigenlijk nergens op slaat.

En u hoort de alt zingen: das Gras steht wieder auf, das Gras steht wieder auf, die Ode verschlingt ihn. ACH WER HEILET DIE SCHMERZEN. Dat heeft natuurlijk niets meer te maken met die man in dat bos, dit is Brahms met zijn liefdesverdriet. Van de dertien onderdelen gooit hij er gewoon 10 weg!

Als U naar de Altrhapsodie luistert is er altijd die man in het bos, maar vooral die jankende Brahms die zijn meisje kwijt is.

Het is nog niet afgelopen. Als hij klaar is gaat hij naar huize Schumann.

Wij weten dat uit het dagboek van een zus van Julie, Eugenie. Brahms komt er aan, gaat naar de kamer van Clara en even later klinkt daar prachtige pianomuziek uit: de Altrhapsodie. Als hij klaar is, verdwijnt hij en Clara komt bij haar dochters, volkomen overstuurd. Zij had dus wel in de gaten wat er aan de hand was. Brahms geeft de Altrhapsodie aan Julie en haar verloofde als huwelijkskado. Geschreven in C-mol en al evolueert het aan het eind naar C-dur, alsof de zon doorkomt, het is natuurlijk geen erg feestelijk kado. Het lijkt wel op wraak.

Ds. Bernard Prakke zei na het horen van de Altrhapsodie: %Als je innerlijke klokje tot stilstand komt en je voelt je eigen eenzaamheid sterk, dan zal deze muziek je eruit tillen en op gang brengen. Alle waarachtige muziek vertroost en verzoent, het is als een ladder, uit de hemel ons toegestoken.

Paul Gaasenbeek

Stichting MUSA correspondentieadres:

H.A.B. Kamerink

Antwoordnummer 13601

9580 WB MUSSELKANAAL

Tel: 0599-354673/0620795033

Fax: 0599-354691

E-mail: kamerink17@zonnet.nl

www.stichtingmusa.eu

Rekeningnummer: 3017.26.086